

ОСИГУРАЊИКА

Лист

ГОДИНА XXXX • БРОЈ 5 • БЕОГРАД, 15. МАРТ 2008. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

Врњачка Бања: «Меркур» први на листи за продају

ТЕМА БРОЈА

Журба да се
предухитре судови

**НА ПРОДАЈУ
НАШЕ БАЊЕ**

• Стране 4 и 5

ПОВОДИ

Ускоро јединствен
централни регистар

**ПОДАЦИ НА
ЈЕДНОЈ АДРЕСИ**

• Страна 7

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

Конкурс за незапослене

Влада Републике Србије и Аустријска агенција за развој обезбедили су за хиљаду наших грађана да, кроз пројекат «Отпремнином до посла», покрену властити бизнис.

Незапослени са евиденције Националне службе за запошљавање, који су остали без посла као технолошки вишак или услед стечаја предузећа, ако у нови посао од отпремнине уложе 80.000 хиљада динара, биће подржани и са још 210.000 динара државних пара. Постоји могућност да више корисника ове субвенције удруже средства ради заједничког улагања у сопствене делатности. Ако, пак, планирају отварање нових радних места будући предузетници могу, истовремено, искористити и субвенцију која се додељује послодавцима за запошљавање незапослених са евиденције Националне службе за запошљавање.

Јавни позив за доделу ових бенефита за samozapošljavanje објављен је 26. фебруара 2008. године и биће отворен док се не утроши расположиви новац.

Од истог датума незапослени имају шансу да конкуришу код надлежне филијале НСЗ и за субвенције од 130.000 динара ради samozapošljavanja. По истом конкурсном и послодавци могу да очекују финансијска средства ради опремања нових радних места. Ко отвори до 50 нових радних места, за сваког новоуспосленог може да рачуна на новчану помоћ од 160.000 динара, у најнеразвијенијим општинама, 130.000 у неразвијенијим, а 80.000 у осталим општинама. Овој износ се увећава уколико послодавац упосли незапосленог из такозване ризичне групе незапослених као што су, рецимо, инвалиди, Роми, старији од 50 година, штићеници домова за незбринуту децу или ако су у питању особе из хранитељских породица. Корисник ових средстава је обавезан да ново радно место «држи» попуњено најмање две године и да докаже да наменски троши добијени новац.

За јавне радове 650 милиона

У републичком буџету обезбеђено је 650 милиона динара за организовање овогодишњих јавних радова у Србији. Одобрена средства биће искоришћена за исплату зарада, накнаду трошкова превоза, трошкове безбедности и здравља на раду и одговарајућу обуку уопслених. Највише 10 одсто одобрених средстава моћи ће да се употреби и за само извођење јавних радова.

Право да конкуришу за организовање јавних радова имају органи територијалне аутономије и локалне самоуправе, јавне установе и јавна предузећа, привредна друштва, предузетници, задруге, друштвене организације и удружења грађана.

Предност при избору имају пројекти за запошљавање ризичних категорија незапослених, они у мање развијеним општинама и са суфинансирањем из других извора.

Пријаве се примају до 23. марта, а додатне информације заинтересовани могу да добију у надлежним филијалама Националне службе за запошљавање и Министарству економије и регионалног развоја (011/3114-227 и 011/3014-330).

Железнички ред вожње на Брајевом писму

Железнице Србије су, у сарадњи са Савезом слепих и слабовидних лица Србије, штампале ред вожње на Брајевом писму у 1.500 примерака за београдску, суботичку, новосадску, краљевачку, чачанску и нишку железничку станицу.

У холовима ових железничких станица постављени су и информациони панони на Брајевом писму са шемама станица, а на поду станица, такође, постављају се гумене плоче за усмеравање слепих и слабовидних особа до информационе табле.

Према речима **Миљенка Шаранчића**, генералног директора Железница Србије, овај пројекат у складу је са уредбом Европске уније против дискриминације инвалида, а најављено је и да ће до краја 2008. године ЕУ увести одређене рестрикције за возила јавног превоза која не поседују овакву врсту обележавања.

Исплата

Исплата првог дела фебруарских примања за скоро 1,3 милиона пензионера из категорије запослених, просечно вредна 8.890 динара, почела је 8. марта.

Први део фебруарских пензија, просека 3.350 динара, на адресе 228.000 пензионисаних пољопривредника кренуо је 5. марта, док је целе фебруарске пензије, просечно вредне 17.343 динара, 48.947 корисника из категорије самосталних делатности добило 1. марта.

Усељење Завода

Завод за социјално осигурање, основан крајем прошле године Законом о министарствима, уселио се и почео рад у просторијама у Булевару уметности у Београду. Основан за обављање стручних и послова државне управе који се односе на примену међудржавних уговора о социјалном осигурању – конвенција, Завод ће, практично, представљати Републику Србију и сарађивати са одговарајућим институцијама других држава у свим питањима везаним за спровођење тих споразума.

– Завод ће, наравно, активно радити и на томе да се конвенције потпишу и са земљама са којима их још увек немамо – каже, за «Глас осигураника», **Зоран Пановић**, директор Завода за социјално осигурање.

Помоћ мајкама

Нишке жене предузетнице приредиле су коктел са којег је целокупан приход намењен Удружењу самохраних мајки. Прикупљено је око 80.000 динара у готовини и још стотинак хиљада динара у разној роби, храни, одећи, обући, компјутерима и другом. Према речима **Весне Јефтовић**, била је то прва хуманитарна акција Координационог одбора за женско предузетништво и Центра за женско предузетништво Регионалне привредне коморе у Нишу.

Удружење самохраних мајки у Нишу окупља 515 жена које одгајају око хиљаду деце различитог узраста. Њихова председница **Мирослава Јовановић** истиче да је помоћ жена – предузетника драгоцена јер су многе самохране мајке у тешком положају.

ЗАСЕДАО УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Бесплатне бање за 14.000 пензионера

Горан Лончар једногласно именован за директора, нова филијала у Новом Пазару, 232 милиона динара за опоравак корисника

Чланови Управног одбора Републичког фонда пензијског и инвалидског осигурања на јучерашњој седници једногласно су именовали **Горана Лончара**, директора бившег Фонда ПИО запослених и в. д. директора обједињеног Фонда ПИО, за директора Фонда у наредном четворогодишњем мандату.

Новоименовани директор је, подсећајући на многе започете послове, оценио «да смо на пола пута квалитативног помака у раду, али да постоје сви изгледи да се за годину-две направи фонд који ће бити узор и окружењу.»

На седници је оцењено и да су досадашњи ефекти консолидације фондова добри, пензије су исплаћиване на време, а размишља се и о томе да се за све категорије пензионера пређе на једнократну исплату припадности. Основана је и нова филијала Фонда у Новом Пазару, са 37.000 осигураника, док је испостава у Старој Пазови прерасла у службу. Најављено је и да ће се наставити са преиспитивањем постојеће организације Фонда да би се она још више уподобила потребама корисника и осигураника.

На седници је оцењено да је Сектор за односе са јавношћу, основан пре годину дана на иницијативу Управног одбора, испунио сва очекивања и умногоме допринео бољој информисаности и осигураника и корисника, али и модернизацији рада и унутар самог Фонда. По речима директора Сектора **Јелице Тимотијевић**, до краја године планира се и завршетак посла око оснивања кол центра.

Чланови Управног одбора обавештени су да се са Пореском

Горан Лончар

управом преговара да се подаци о уплатама пензијских доприноса и за самосталне делатности и пољопривреднике достављају и Фонду, као што је то досад био случај са осигураницима из категорије запослених, да би се знало ко плаћа доприносе, а ко не.

Управни одбор је одлучио да се ове године из средстава Фонда ПИО издвоји 232,3 милиона динара за опоравак корисника у бањама и природним леčiliштима. Процене су да ће тиме 14.180 пензионера – 13.000 бивших запослених, 1.000 самосталаца и 180 пољопривредника – моћи бесплатно да борави у бањама, о чему ће детаљније бити обавештени и у нашем листу. Иначе, прошле године о трошку Фонда опорављало се 10.000 пензионисаних радника, око 1.000 корисника самосталних делатности и око 120 пензионисаних пољопривредника.

ПЕНЗИЈЕ – КОЛАТЕРАЛНА ШТЕТА

Повишица од априла до шест одсто

Дуго најављиваних, а окаснело припреманих, обећаних измена пензијског закона, очигледно, неће бити пре 1. априла, али ће пензије свакако бити усклађене од тог датума – макар и по важећем законском слову: већински (87,5 одсто) са трошковима живота, а тек нешто (12,5 одсто) са кретањем зарада уназад шест месеци.

Радна група Министарства рада и социјалне политике привела је крају прву верзију законских промена, с предлогом да се усклађивање пензија – кад су већ кључари буџета тврдили да за више нама пара у државној каси – врати бар на прошлогодишњу формулу: да се пензије и надаље, када дође време њиховог усклађивања 1. априла и 1. октобра, увећавају сразмерно 75-процентном расту трошкова живота и (бар) 25-процентном расту зарада у претходних шест месеци. Све то с оптимистичком вером да би у двадесетак мартовских дана успела да такав предлог провери у Влади, а затим, по хитном поступку, и овери у српском Парламенту.

Али, шта год да је предлагано и каква год би му била судбина у трци са временом, сада, а и наредних месеци, постаје беспредметно. Влада је пала, Парламент распуштен, предизборне игре тек ће се захуктавати кад стигне 1. април и – пензије ће бити усклађене онако како пише у Закону који није стигао да буде измењен. Судићи по расту зарада и трошкова живота све од октобра наовамо, а ако фебруарске и мартовске зараде буду расле темпом као и истих месеци прошле године – априлске пензије ће порастати за безмало шест процената. Било би то, истина, више (вероватно заслугом цена) него што су у Пензијском фонду очекивали (њихова процена је била да ће пензије од априла бити увећане 4,30 одсто), али би и ова неочекивано већа повишица значила у просеку свега осамсто-деветсто динара «тежи» чек од садашњег. А толико увећане пензије би својим власницима стизале од маја до октобра, упркос свим струјним, гасним, превозним и иним ударима поскупљења која с почетка године хватају залет ка, поуздано, двоцифреној инфлацији.

ГЛАС ОСИГУРАНИКА

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених

Директор РФ ПИО: **Горан Лончар**, главни и одговорни уредник: **Славица Чедић**, e-mail: scedic@pioz.org.yu, одговорни уредник Редакције за Војводину: **Ика Митровић** телефон: 021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.org.yu, СЕКРЕТАРИЈАТ редакције, телефон: 2017-437 факс: 2017-418. Адреса: 11070 Београд, Булевар уметности бр. 10, адреса Редакције за Војводину: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад. Штампана: Комазец д.о.о, Краља Петра I бб, Инђија. Рукописи и фотографије се не враћају

И «Врдник» грађен пензионерским парама

ДА ЛИ ЈЕ ДРЖАВА РЕШИЛА ДА ПРЕДУХИТРИ СУДОВЕ

На продају наше бање

У РХ центре уложено је око 450 милиона евра пензијских доприноса, па ако Агенција за приватизацију одлучи да их прода без претходног договора са правим власником, купци ризикују склапање ништавих уговора

Чини се да је 13 специјализованих болница за рехабилитацију, смештених у српским бањама а изграђених пензионерским динаром, ових дана «пуштено низ воду». Наиме, крајем протеклог месеца Влада Републике Србије дала је «зелено светло» иницијативи Министарства економије и регионалног развоја за покретање поступка приватизације у: Специјализованој болници за рехабилитацију «Врдник», Специјализованој болници

за рехабилитацију «Жубор» – Куршумлија, Специјализованој болници за рехабилитацију «Рибарска бања» – Крушевац, Специјалној болници за болести штитасте жлезде и болести метаболизма «Златибор» – Чајетина, Институту за рехабилитацију Београд «Врмац» – Прчањ, Специјалној болници за рехабилитацију «Врањска бања» – Врање, Институту за лечење и рехабилитацију «Нишка бања» – Ниш, Специјалној болници за рехаби-

литацију «Бујановац», Специјалној болници за неспецифичне плућне болести «Сокобања», Специјалној болници за рехабилитацију «Златар» – Нова Варош, Специјалној болници залечење и рехабилитацију «Меркур» – Врњачка Бања, Специјалној болници за рехабилитацију «Гејзер» Сијаринска бања – Медвеђа и Специјалној болници за рехабилитацију – Бања Ковиљача.

Као да се сметнуло с ума да у Србији скоро да нема ниједног природног лечилишта у чију изградњу Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање није уложио властити новац. Подсећања ради, 70-их година минулог века Републичка заједница пензијског и инвалидског осигурања радника, иначе правни претходник

Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, на Скупштини је донела Програм стварања материјалне основе за превенцију инвалидности и рехабилитацију радника у Србији на основу којег је, заједно са Институтом за физикалну медицину, сачинила мрежу и план изградње завода за рехабилитацију и 1970. почела да гради 28 објеката специјалних болница чије је финансирање у целости «покривао» Пензијски фонд. Била су то, извесно, «срећна времена» када није било никаквих проблема са доприносима које су радници из својих зарада издвајали за «сигурнију старост» односно за пензијско и инвалидско осигурање. Тих година пет радника «привређивало» је за једног пензионера,

Вратити и домове и легате

Обједињени фондови сада имају већу снагу да траже повраћај сопствене имовине, не само бивших запослених, већ и самосталних делатности, чији су занатски и трговачки фондови својевремено поседовали многе легате и домове, а само у центру Београда десетак зграда (Коларчева 6 и 9, здање Радио Београда...) – оценили су јуче чланови Управног одбора РФ ПИО, информисани о мерама које се предузимају за утврђивање власништва над РХ центрима.

а било је незамисливо да неко предузеће не уплаћује доприносе, па је Фонд пензијског и инвалидског осигурања, кад би исплатио пензијске принадлежности, са преосталим вишком пара, којим је могао слободно да располаже, поред осталог, градио и специјализоване болнице за рехабилитацију.

– Пре две године, тачније 2006, Управни одбор Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање донео је Одлуку о предузимању одговарајућих мера и активности за очување имовине Фонда. Дотада се у овој држави нико није озбиљније позабавио проблематиком огромних новчаних средстава које је овај Фонд издвајао за разноразне намене које излазе из његове основне функције што је, извесно, исплата пензија – каже **Валеријан Кадиевић**, саветник директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. И додаје:

– Успели смо, након одиста мукотрпног рада, да за сваку бању појединачно комплетирамо документацију почев од одлука о издвајању новца до његове исплате за сваки објект понаособ. Видели смо да је Фонд у изградњу специјализованих завода за рехабилитацију уложио и те како много пара. После валоризације 28. августа лањске године, у питању је, ни мање ни више, него сума од – 450 милиона евра. Напомену бих свакако и то да је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, изузев што их је градио, у те објекте у протеклом времену непрестано плаћао одређени постотак за њихово текуће и инвестиционо одржавање, чиме уложени новац Фонда у специјализоване болнице чак и «надмашује» поменуте стотине милиона.

Кадиевић скреће пажњу да су сада «спорна здања» изграђена као објекти трајног карактера с намером да непрестано пружају услуге превенције инвалидности и

рехабилитације и све док то није било под «знаком сумње» Фонд није покретао питање свог власништва над специјализованим здравственим кућама. Али је, беспоговорно, после својевремене иницијативе Републичког министарства здравља за продају рехабилитационих центара угрожен мотив којим се приликом њихове изградње руководио Пензијски фонд с обзиром на то да, њиховим «отуђењем» првобитна замисао, једноставно, «испаравала».

– Очито је да држава, ваљда према неком аутоматизму, сматра да је власник поменутих објеката, наводећи да су грађени из такзованих друштвених средстава, а не од новца који су путем доприноса издвајали упослени и који се сливао у касу Пензијског фонда. Кажу, ради се о друштвеној својини која је сада постала државна па отуд и право за продају припада држави, односно Агенцији за приватизацију Републике Србије – објашњава саветник директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Додуше, Кадиевић наглашава да је, истовремено са скорашњим «оглашавањем» продаје 13 рехабилитационих центара, Влада Републике Србије донела и закључак у коме се препоручује Министарству економије и регионалног развоја и Агенцији

Валеријан Кадиевић

Речите бројке

Ко је прави власник специјализованих болница за рехабилитацију најубедљивије се види помоћу «говора бројки». Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање у изградњу објекта «Чигота» уложио је око 21,5 милиона евра, на Златару – 26,5 милиона, у Куршумлијској бањи – 12,5 милиона, у «Меркур» – 12 милиона, Бањи Ковиљачи – седам и по милиона, Рибарској бањи – 12,5 милиона, Сијаринској – више од милион, Гамзиградској бањи – 15,5 милиона, Новопазарској – 13,5 милиона, Ивањици – 18,5 милиона, Матарушкој – око осам милиона, Нишкој бањи – 21 милион, Јошаничкој – пет и по милиона евра...

за приватизацију да пре почетка продаје било ког објекта у бањама, изграђених «пензионерским динаром», утврде сва спорна питања везана за права својине и то са сваком специјализованом болницом појединачно.

– Уколико Република Србија поседује доказе о свом учешћу у финансирању објеката на које Фонд за пензијско и инвалидско осигурање полаже право, нека их покаже пошто их у покренутим судским поступцима нигде нема. Познато је да су судови већ почели да издају привремене мере – јер се, једноставно, продају болнице које је градио Пензијски фонд – којима се Агенцији за приватизацију, до окончања судског поступка, забрањује њихово отуђење. Напросто, до год су судски спорови «на снази», о продаји специјализованих болница за рехабилитацију нема ни говора. Такође, ми овим путем упозоравамо све

потенцијалне купце да, уколико поменути Агенција настави са поступком приватизације рехабилитационих центара а да се претходно не споразуме с Републичким фондом за пензијско и инвалидско осигурање о својини над њима, и уколико се оглуши о судске спорове који се воде – свакако имају на уму да су у питању – ништавни правни послови. Отуд се убудуће неће моћи позивати на своју савесност, односно необавештеност да се ради о – спорним непокретностима – саопштава Кадиевић.

Наш саговорник истиче да се управо приводи крају израда закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању у коме се, у једном посебном поглављу, уређују сва питања која се односе на – статус, делатност и имовину Фонда за пензијско и инвалидско осигурање, али и на његово управљање, односно располагање новчаним средствима.

– Ако овако срочен Нацрт закона добије «прелазну оцену» (будуће) Владе и усвоји га српски Парламент, не треба много мудрости да се закључи да би нестао финансијски «ход по мукама» и да би то било дугорочно решење за многобројне тешкоће с којима се последњих деценија Пензијски фонд «хвата у коштац». Право на коришћење властите имовине осигурало би, истовремено, и извеснију будућност садашњих и будућних пензионера – закључује Валеријан Кадиевић.

Татјана Кршић

КОЛИКО ДРЖАВУ КОШТАЈУ ПЕНЗИЈЕ

Јемац за пропале фирме

Лане је буџетска дотација за редовну исплату корисника била само 24,8 одсто прихода Фонда запослених, а била би и мања да је могуће наплатити још 18,6 милијарди дугова предузећа која су у приватизацији

Иако се у јавности често говори о мањку у пензијској каси, а чак и званичници доста олако тврде да се за редовну исплату пензија из буџета дотира 40 одсто потребног новца, подаци Министарства финансија показују да се, полако али извесно, већ пет годину узастопно пензије бивших запослених, ипак, све више исплаћују из доприноса њихових још упослених колега. Односно, да се пензионерима, нарочито од 2006. (и успоравања пензија тадашњим законским изменама), малопомало смањује буџетска трансфузија.

Наиме, 2003. године запослени и њихови послодавци су уплатама напунили 53 одсто касе тадашњег Фонда ПИО запослених, а буџет је морао да дотира 32,9 одсто (не рачунајући, наравно, суме које су из државне касе плаћане на име појединих права или посебних пензија које је држава «увела» својим посебним прописима, па је, наравно, морала и да их финансира); наредне године доприноси су дотекли до 54 процената фондовских прихода, годину касније покрили су 54,7 одсто, 2006. године 56,2, а прошле, 2007. године, удео доприноса попео се на 63,2 процената фондовских прихода. Лане, буџетска дотација свела се на 24,8 процената...

А било би, сигурно, и убедљивије у корист допри-

носа, да нема послодаваца који упорно игноришу и закон и права запослених. Држава је већ платила чак 19,9 милијарди динара уместо несавесних предузећа да «покрије» безмало шесто хиљада година стажа које су они ускратили својим радницима до 2003. године – а још 18,6 милијарди динара дугујућих доприноса, засад, само је евидентирано:

– Ове дугове тренутно је немогуће наплатити јер је 86 дужника у стечају, за 56 је одобрен репрограм, а од 473 највећа дужника доприноса за ПИО – 179 је у поступку приватизације – објашњава **Александар Пенев**, координатор Пројектног тима Сектора за јавна плаћања Трезора у Министарству финансија.

Посебан проблем, по речима Пенева, представљају предузећа која дугују доприносе, а продата су

по цени која је нижа од укупних дугова. Невоља је и са предузећима – дужницима која су приватизована продајом на шест рата:

– Запослени у тим предузећима, рецимо, не могу у пензију док и последња, шеста рата не буде исплаћена. Покушали смо то да премостимо предлажући Влади да својим закључком наложи да се средства за дугујуће доприносе дозначе Фонду ПИО, а када нови власник измири и последњу рату, да се та позајмица врати буџету...

Ипак, и Пенев, као и **Љиљана Радифковић**, помоћник министра у Министарству рада и социјалне политике, сматра да не треба имати илузије – бар половина ових дугова никад се неће наплатити: или више нема оних који су их направили, или они више немају било

какву имовину из које би дугови могли да се намире.

Најгоре је што и многи садашњи послодавци настављају с маниром поткрадања својих запослених.

– У Пореској управи, која обавља све контролне функције, контрола доприноса за обавезно социјално осигурање, међу којима су и доприноси за пензијско-инвалидско осигурање, имала је приоритет у раду. О коликом послу се ради види се по томе што је канцеларијском контролом у 2006. години обрађено око пет милиона збирних пореских пријава за порезе и доприносе које послодавци уплаћују по одбитку из бруто плата запослених, а прошле године чак 5,5 милиона таквих пријава. Још 664 инспектора ради на теренској контроли, од тога 30 контролише уплату доприноса за здравство, а 60 уплату доприноса Фонду ПИО. Због утврђених дугујућих пензијских доприноса почетком октобра прошле године дати су налози за блокаду рачуна 22.451 пореског обвезника, а 12. фебруара ове године за блокаду још 26.000 пореских обвезника – дужника доприноса за ПИО – каже Пенев.

Нажалост, засад нема прецизних информација какав је био учинак ових налога, односно да ли је тај потез пореских инспектора изходио уплатом дугова. Као што се, упркос другачијим захтевима који се повремено чују из синдиката, и називи дужника упорно таје. А немало је и истомишљеника **Славице Савић**, представника Савеза самосталних синдиката Србије у Управном одбору Фонда ПИО:

– Све док неко не оде у затвор због тога што није плаћао доприносе, послодавци се неће уозбиљити.

Славица Чедић

Година	Број запослених (просек)	Нето зараде (просек)	Реалне стопе раста	Бруто зараде (просек)	Реалне стопе раста	Просечна пензија (просек)	Реалне стопе раста
2001.	2.102.000	6.078	16,5	8.691	16,4	4.107	18,4
2002.	2.067.000	9.208	29,9	13.260	30,0	6.546	36,7
2003.	2.040.000	11.500	13,6	16.612	14,0	7.844	9,0
2004.	2.051.000	14.108	10,1	20.555	11,1	9.244	5,7
2005.	2.069.000	17.443	6,4	25.514	6,8	11.484	6,9
2006.	2.026.000	21.707	11,4	31.745	11,4	14.041	9,5
2007.	2.002.000	27.161	21,4	37.909	15,8	14.640	2,9

НОВИ НАЧИН ЕВИДЕНТИРАЊА ОСИГУРАНИКА

Све на једној адреси

Оснивањем Централног регистра ажурирани подаци о послодавцима и осигураницима биће у сваком тренутку доступни Пензијском фонду, Заводу за здравство, Пореској управи и Националној служби за запошљавање

Ускоро ће се и у Србији сви подаци о послодавцима и запосленима – ко и колико радника запошљава, колико сваки од њих има година стажа и за колико су му плаћени доприноси за пензијско-инвалидско и здравствено осигурање, као и подаци о пореским обавезама – налазити на једном месту, у Централном регистру. За оснивање овакве базе података (пројектоване још 2005. године) недавно је «зелено светло» дао Савет за реформу пензијског система који чине министри за рад и социјалну политику, финансија и здравља, а којим је председавао **Божидар Ђелић**.

Ефикаснија контрола и наплата доприноса, објаснио је **Џерард Фицпатрик** из Ирске, консултант пројекта «Консолидација наплате и реформе пензијске администрације» (који је био тема недавног семинара у Врњачкој Бањи), основни су разлог за прављење овакве базе података.

– Оснивањем Централног регистра сви подаци из државног Пензијског фонда, Завода за здравствено осигурање, Пореске управе и Националне службе за запошљавање налазиће се на једном месту, редовно ће се ажурирати и бити свакој од ових институција доступни у

Почела провера

Зарад уноса тачних података у будући Централни регистар, прва група од 50 људи која, по пројекту Светске банке, треба да провери и прочисти све податке РФ ПИО, овог месеца треба да почне посао у Београду. Широм Србије се управо, за исти посао, упошљава још око 200 људи који би требало да почну да раде већ почетком априла у филијалама Пензијског фонда.

сваком тренутку. Тако се један осигураник или фирма неће, као сада, пријављивати на неколико адреса и налазити у четири различите евиденције, често и са неусаглашеним подацима, до којих се некад једва долази. Свако чији би се подаци налазили у овој обједињеној евиденцији водио би се под насумице изабраним идентификационим бројем, ПИБ-ом, у складу са савременим схватањима да такви бројеви не смеју да откривају било какве личне податке о евидентиранима. Јединствени матични бројеви, под којима се сада ваши грађани евидентирају, превазиђени су управо зато јер откривају личне податке (датум и годину рођења, место у коме особа живи, пол), што може да буде и

злоупотребљено – нагласио је Фицпатрик.

Само за оснивање Централног регистра потребно је уложити између три и по и пет милиона евра.

– Најбоље је да Централни регистар буде у оквиру нове, независне агенције, јер ни једна од четири институције чији ће подаци у њој бити евидентирани није довољно савремено опремљена да би могла у оквиру своје службе да организује овакву базу података. Зато је неопходно усвајање законске регулативе о Агенцији и подацима, затим набавка савремене технологије која ће моћи да подржава све функције Централног регистра. Примедбе да ће то значити нови трошак и увећавање и онако гломазног бирократског апарата у вашој земљи нису сасвим неосноване, али многи људи који се у тим институцијама већ баве таквим пословима могли би да пређу у новоосновану Агенцију, а и трошкови се релативизирају ако се зна да и сада свака од тих институција настоји да, независно од других, развија своје базе података и да то – такође кошта – објашњава Фицпатрик.

У нову Агенцију би се, дакле, сливали сви релевантни подаци о обвезницима доприноса – запосленима и послодавцима, на територији Србије, и у сваком тренутку било која од институција која је повезана са Централним регистром могла би да добије све информације које су јој потребне – колико је раднику остало да ради до пензије, колика би била пензија, колико послодавац треба да уплати за доприносе, пореске обавезе и евентуална дуговања, накнаде за случај незапослености и здравствене услуге.

Џерард Фицпатрик

Ту би се, такође, сливали подаци о послодавцима, извештаји о обрачунатим и уплаћеним доприносима за социјална давања, који би редовно били ажурирани – у почетку годишње, затим квартално, а када све проради на прави начин – недељно. На овај начин би био превазиђен највећи проблем који прати функционисање система пензијско-инвалидског осигурања – наплата доприноса и то не само од приватних предузетника (како би одмах били склони да помислимо), већ и од друштвених предузећа и то до оних најмоћнијих. Досадашњи покушаји да се овај проблем премости (измештањем контроле уплате доприноса из Фонда ПИО у Пореску управу) нису уродили очекиваним плодом – ефикасном наплатом доприноса. Зато се око трећина пара за пензије дотира из буџета, а око 14 одсто друштвеног производа троши у ове сврхе, по чему је Србија у врху у односу на просек земаља ОЕЦД-а, које на то троше до осам одсто бруто друштвеног производа.

Весна Анастасијевић

Последице: 19 милијарди из буџета

Неплаћени доприноси запосленима, омогућени и неефикасном и нередовном контролом, не само да су великом броју људи загорчали крај радног века, него су, накнадно, направили и велики трошак држави када је одлучила да она, уместо несавесних послодаваца, намири тај новац Фонду да би свим тим људима могао да донесе решења о пензионисању. У сврхе «везивања стажа», да би скоро 270.000 запослених из око 56.000 предузећа отишло у пензију, потрошено је 19 милијарди динара из буџета, а признато им је више од пола милиона година стажа.

РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

За месец	Индекс кретања зарада	Индекс трошкова живота	Постепени прелазак на усклађивање само са трошковима живота (од 2009. године)	% усклађивања и усклађен општи бод	Износ најниже пензије		Највиша пензија (Нови закон)	Највиша пензија по општим прописима (по старом Закону)	Просечна зарада	Просечна нето зарада (без пореза и доприноса)
					запослени и самосталне делатности	пољопривредници				
X	101,97	100,5	25+75 2,18 + 5,60	7,78 445,85	8.177,92	6.183,85	75.794,50	56.477,15	40.082	28.720
XI	102,32	101,6			8.177,92	6.183,85	75.794,50	56.477,15	41.010	29.373
XII 07.	117,34	101,5			8.177,92	6.183,85	75.794,50	56.477,15	48.122	34.471
I 08.	81,73	100,8	ванредно усклађивање	11,06 495,16	9.082,40	6.867,78	84.177,20	62.723,52	39.331	28.230
II		100,6			9.082,40	6.867,78	84.177,20	62.723,52		
III					9.082,40	6.867,78	84.177,20	62.723,52		

РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ
ГОДИШЊИ ПРОСЕЦИ ОД 1996. ГОДИНЕ

У години	Зарада без пореза и доприноса	Најниже пензије	Просечна пензија	Највиша пензија (Стари закон)	Највиша пензија од 10. 04. 2003. (Нови закон)
1996	658	285	585	2.115,92	
1997	815	382	856	3.082,89	
1998	1.048	418	1.058	3.373,38	
1999	1.261	502	1.130	4.055,50	
2000	2.393	953	2.154	7.691,80	
2001	5.394	2.139	4.866	17.274,60	
2002	9.232	2.691	6.722	23.165,53	
2003	11.514	3.213	8.102	27.716,77	39.409,40
2004	14.108	3.781	9.578	32.610,48	46.340,30
2005	17.443	4.569	11.650	39.411,58	56.005,65
2006	21.707	6.878	13.406	44.862,27	63.750,00
2007	27.759	7.667	14.996	50.004,64	71.056,18

ПРОСЕЧНЕ ПЕНЗИЈЕ ОД ОКТОБРА 2007. ГОДИНЕ

Месец		Запослени	Самосталне делатности	Пољопривредници	Укупно
ОКТОБАР (7,78 %)	Број корисника	1.285.216	49.134	229.060	1.563.410
	Нето средства	20.579.611.597	761.920.938	1.371.153.160	22.712.685.695
	Просечан износ пензије	16.013	15.507	5.986	14.528
НОВЕМБАР	Број корисника	1.287.459	49.387	228.904	1.565.750
	Нето средства	20.616.213.224	766.585.014	1.369.990.440	22.752.788.678
	Просечан износ пензије	16.013	15.522	5.985	14.532
ДЕЦЕМБАР	Број корисника	1.290.611	49.872	229.072	1.569.555
	Нето средства	20.659.909.296	774.462.288	1.370.995.920	22.805.367.504
	Просечан износ пензије	16.008	15.529	5.985	14.530
ЈАНУАР (11,06 %)	Број корисника	1.291.916	48.947	228.021	1.568.884
	Нето средства	22.971.055.996	848.912.046	1.516090.625	25.336.058.667
	Просечан износ пензије	17.781	17.343	6.649	16.149

СРЕДСТВА НИП-А И ЗА МИНИ ДОМОВЕ ЗА СТАРЕ

Усељење прво у Ужицу

Око 100 милиона динара у овој години предвиђено за изградњу три од планираних седам домова за старе (капацитета до 50 лежајева), а близу 20 милиона за шест клубова за дневни боравак

Према попису из 2002. и процени за 2006. годину, 1.277.961 становник Србије је стар 65 и више година, односно сваки шести грађанин земље спада у старије лице, што нашу земљу сврстава међу пет најстаријих нација у Европи и десет у свету – каже **Зоран Мартиновић**, државни секретар у Министарству рада и социјалне политике и координатор за пројекте Националног инвестиционог плана, поводом недавног почетка градње домова за старе:

– С обзиром на то да знатан број старих лица живи у двочланом или једночланом домаћинству, без могућности помоћи најближих сродника, то захтева одређени систем социјалне заштите од стране државе. Имајући у виду и да постојећи капацитети, 38 државних домова са укупно 9.360 лежајева и неколико приватних, нису довољни када је реч о смештају у установе за негу и бригу о старима, Министарство рада и социјалне политике конкурисало је прошле године за добијање средстава из Националног инвестиционог плана са пројектима за помоћ старима. Средином јануара ове године Влада Србије одобрила је 47 милијарди динара НИП-у, од чега 850 милиона динара Министарству рада и социјалне политике за осам

различитих пројеката, од којих су два за обезбеђивање социјалне заштите старих особа: за изградњу домова, капацитета до 50 лежајева, и клубова за дневни боравак. За реализацију ових пројеката у 2008. години одобрено је око 120 милиона динара.

Ускоро и у Босилеграду

Према Мартиновићевим речима, изградњом «мини» домова, капацитета од 15 до 50 лежајева (у овој години планирана је изградња три дома), делимично ће се превазићи проблем смештаја старих лица.

– Када су у питању постојеће установе, тренутно је попуњено 8.345 лежајева док је око хиљаду слободно, углавном због неравномерне лоцираности домова којих има недовољно у већим градским центрима, где су потребе за њима много веће него у унутрашњости – истиче државни секретар, додајући да су са општинама, у којима се граде домови, потписани посебни споразуми којима се локалне заједнице обавезују да обезбеде грађевинско земљиште и инфраструктуру, а да се средствима НИП-а финансирају радови на изградњи објекта или адаптацији простора и куповина опреме.

Изградња првог «мини» дома почела је у Ужицу и уколико све буде по плану, станари би могли да се усеље у мају или јуну ове године. Дом се налази у делу Ужица које се назива Забучје и има два објекта: у једном је смештај са 80 лежаја (капацитет је повећан захваљујући и средствима донације), док су у другом пратећи садржаји – ресторан, ТВ сала, просторије за дневни боравак, итд. За завршетак радова и опремање објекта потребно је уложити још 35 милиона динара из средстава НИП-а.

– Реални су изгледи да ускоро почну радови и у Босилеграду, где је предвиђено 30 милиона динара за реконструкцију зграде старе болнице ради пренамене у дом за смештај пензионера са 50 места – најављује наш саговорник. – Поред Ужица и Босилеграда, дугорочно

Зоран Мартиновић

је планирана изградња и домова у Прибоју, Чачку, Медвеђи, Новом Пазару и Сремској Митровици (који би се финансирао средствима НИП-а за АП Војводину). Предрачунска вредност, рецимо, објекта са 40 места у Прибоју износи 32.919.100 динара, а у Чачку, такође новог објекта са 80 лежаја – 51 милион динара. Размотриће се могућност изградње оваквих малих домова и на Косову и Метохији. Обезбеђена средства за ове намене у 2008. нису довољна за почетак предвиђене градње у свим местима, па ће овај пројекат конкурисати и за средства НИП-а у 2009. години.

Захваљујући донацији Јапанске владе од 2,5 милиона евра, градиће се дом за смештај старих и у Ваљеву који ће располагати са 100 лежаја. За сада је завршен идејни пројекат и предстоји израда пројектне документације.

Дневни боравак у шест општина

Према речима координатора за пројекте НИП-а, обезбеђена су средства за адаптацију или изградњу и опремање 28 објеката – дневних боравака у 24 општине у Србији, од чега је за старе предвиђено шест објеката у општинама Ђуприја, Врање, Медвеђа, Косјерић,

(Наставак на 10. страни)

Ближе породици

Пошто својевремено нису постојали планови за изградњу домова, у појединим деловима Србије имају велике проблеме како да збрину своје најстарије суграђане, док у неким регионима нема довољно корисника. Како је велики број корисника геронтолошких центара измештен из свог места пребивалишта, што отежава посете њихове родбине, потекла је идеја да се граде мањи домови на знатно више локација да би станари домова били ближе својој породици.

Различите цене

Цене смештаја су различите, зависно од тога где се тражи кров над главом – у државним или приватним домовима. Примера ради, у новембру прошле године цена смештаја у државним домовима износила је од 12.695 до 25.641 динара, уз додатак од 20 до 50 одсто на цену ако се користи гарсоњера, једнокреветна, двокреветна соба или апартман, док су у приватним домовима цене биле у распону од 400 до 1.200 евра.

(Наставак са 9. стране)

Ивањица и Крагујевац, у укупној вредности од 18.600.000 динара. За ове намене градиће се или купити монтажни објекти у Ђуприји (три милиона динара) и Медвеђи (2,7 милиона динара), док је адаптација

простора планирана у Врању (некадашњег Дома за децу без родитељског старања, у вредности три милиона динара), Косјерићу (2,7 милиона), Ивањици (2,7 милиона) и Крагујевцу (3,5 милиона динара).

– Наша обавеза као Министарства је да обезбедимо претпоставке за изградњу домова и објеката за дневни боравак, а садржину, начин рада и врсту услуга одредиће локална заједница у сарадњи са службом за социјални рад – рекао је

Зоран Мартиновић, додајући да је и на овогодишњем конкурс, који се очекивао у марту, Министарство рада и социјалне политике имало намеру да поново конкурише са пројектима помоћи старима.

Миланка Иванчајић

САРАДЊА ФОНДА ПИО И САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА

Сервис својим корисницима

Председништво Савеза пензионера Војводине одржало је седницу у Новом Саду којој је присуствовао и

Славко Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО. Имрић је том приликом подсетио присутне да је са Општинском организацијом пензионера Суботице (где је доскоро био директор суботичке филијале ПИО) остварио изванредну сарадњу и обећао:

– Сматрам да је Фонд сервис својим корисницима и покушаћу да на исти начин – и обострано задовољство, наставим сарадњу са свим пензионерским организацијама у Војводини.

Директор Покрајинског Фонда ПИО обећао је и да ће покушати да уприличи

разговор представника овог савеза са владиним и парламентарним званичницима о предстојећој измени Закона о ПИО и «најболнијој пензионерској теми», начину усклађивања пензија, као и да ће се залагати да Савез пензионера Војводине добије одговарајуће просторије да би успешно наставио са својим активностима.

На предлог **Милана Ненадића**, председника Савеза пензионера Војводине, директор Покрајинског Фонда ПИО обећао је да ће на мартовској конференцији ове најбројније пензионерске организације у Војводини одговорати и на питања пензионера.

М. Мектеровић

Славко Имрић и Милан Ненадић

НАШ САГОВОРНИК: МИЛАН ЦАЦИ МИХАИЛОВИЋ

Живот у знаку 212

Незаборавни «Јеленче» из Радована III успео и да направи «Успоменар» о три деценије дешавања иза сцене, на пробама, путовањима и, наравно, у најчувенијем позоришном бифеу

Не једном сам се упитао да ли у Београду и Србији постоји глумац какав је **Цаци**, који је у свему што глумачки ради добар, врло добар, а често и одличан. И који сваког дана негде глуми, води или наступа.

Кад смо се договарали за овај разговор рекосте: Не може уторак – у Пироту сам, не може среда – у Панчеву сам, не може четвртак – имамо вече посвећено Мики Антићу, не може петак – члан сам жирија, али може данас пре снимања радио-емисије «Два бела голуба». Зар сте збиља толико заузети, толико тражени, толико идеални за глуму, водитељство, промоције, жири, радио, телевизију, филм и позориште?

– Па, ето, тако је са мном од самог почетка моје глумачке каријере и то још за време мојих студија, тамо негде седамдесетих, као стипендиста Народног позоришта почео сам да играм у том позоришту у много представа, просто су се рађале те лепе, главне улоге од Гаврила Принципа у «Сарајевском атентату», па преко Галупкова у Булгаковљевом «Бекству», до Британика у «Британику». А од 1972, када сам дипломирао, у Атељеу 212 где се ужасно много радило. Једно четврт века сам имао више представа у месецу него што месец има дана, тако и дан-данас сам члан Атељеа 212, али играм и у «Славији» и у «Звездари», радим прилично и на радију. Прати ме тај рад што је врло добро јер глумац, мислим, треба да има континуитет. Али, не треба да јури за парама већ да ради, да стално буде у контакту са публиком, не само оно што

се плаћа па седим два месеца и не радим ништа. Ја идем и на хуманитарне наступе, идем на промоције, где год ме зову људи. Ја сам тамо и срећан сам што, ето, и у овим годинама, после 37 година у позоришту, скоро свакога дана имам нешто што је везано за моју професију и мислим да је то прави смисао живота.

Споменусте две од многобројних позоришних улога. Да се подсетимо још неких које памтите и Ви, и публика, и критика?

– Не могу ја, као глумац, да кажем најбоље, али могу најдраже. Било је много таквих улога у Атељеу, али некако истичем оне које сам најдуже играо. То је Јеленче у «Радовану III» **Душана Ковачевића**, са фантастичном екипом. Нажалост, више од пола те екипе више нема. Затим, то је «Корешподенција» **Борисава Пекића** коју смо играли округло 22 године, што је својеврстан рекорд. Остарели смо са том представом иако сам ја до краја играо младог газду Симеона. У «Светом Георгију» играо сам Мићуна учитеља, затим у Селенићевим «Очевима и оцима», онда «Протуве пију чај» **Драгослава Михајловића**, па «Санта Марија де ла салуте», «Несумљиво лице» које је правио **Зоран Радмиловић** као редитељ. Имао сам своје Позориште једног глумца у подруму Атељеа по Чапекеровом тексту «Како се прави позориште». То је изузетно прошло код критике, а што је важније и код публике. Затим, ту је и монодрама по тексту **Миће Данојлића** «Драги мој Петровићу», а ми смо то назвали «Неке ствари у вези с том ствари». Било је то време када није било баш

једноставно много шта рећи, а ми смо много шта говорили. Било је још пуно, пуно улога у том мом матичном театру.

А у другим театрима?

– И ту сам доста играо, рецимо у «Звездара театру» у «Клаустрофобичној комедији» и «Урнебесној трагедији», а сада играм у «Славији» у представи «Жанка» **Миодрага Илића**, ту имам две лепе улоге, тог Симеона Тошића, који је био заљубљен у Жанку, и **Бранислава Нушића**, затим «Заводника» **Миладина Шеварлића**, то је представа која има леп стаж и своју публику, а опет у «Звездари» са једном фином екипом играм текст **Мирјане Бобић Мојсиловић** «Сузе су океј» која пуни сале широм Србије и зато сам често на путу, те тако поново обилазимо своју отаџбину као некад путујући глумци.

Једном неко рече Љуби Тадићу: Лако је теби, имаш крупне очи па чим се појавиш на сцени имаш загарантованих 30 одсто успеха. Да ли Ваш романтичарски изглед косе, главе, бркова, а ла 19 век, такође доносе успех на сцени?

– Вероватно, али не успех, јер то зависи од моје глуме, већ приликом поделе улога. Зато сам ја,

вероватно, више пута играо неке песнике и књижевнике, историјске личности, рецимо поред Принципа играо сам Лазу К. Лазаревића на ТВ, ту улогу баш волим, чак сам два пута играо песника Милорада Митровића, први пут у антологијској драми **Милована Витезовића** «Шешир професора Косте Вујића», да, играо сам и Ђуру Даничића. Редитељи тако бирају, а ја сам се томе противио. Али, ето, понекад изглед добија улогу, а ја опет мислим: ако сам глумац пусти да ја направим нешто, а не мој изглед.

Глумац, водитељ, промотер, члан жирија, а сада и писац или, можда, антологичар јер пред нама је једна врло, врло занимљива и богато опремљена књига. Шта сте то срочили?

– То је моја друга књига, јер сам пре шест година објавио збирку песама за децу под насловом «Срце, и друге песме». А ова друга, објављена прошле године, зове се «Успоменар 212». Ту сам скупио понешто од онога што сам бележио више од три деценије иза сцене, на проби, на путовањима, наше позориште је много гостовало по целом свету и, наравно, пре свега у бифеу Атељеа 212 о коме се већ много зна, јер су се у њему скупљале изузетне личности културног Београда. Тако је лане штампана та књига у знаку броја 212, јер има 212 страница, 212 прича и анегдота, фотографија, карикатура, докумената, исечка из новина, песама и, на крају, 212 забележених мојих улога. Најзад сам међу те лепе, тврде корице ставио нешто што желим да се не заборави и што ће остати иза мене.

Бора Ољачић

НАЈЛЕПШЕ ГОДИШЊЕ ДОБА УМЕ ДА БУДЕ И ОПАСНО, НАРОЧИТО ЗА СТАРИЈЕ

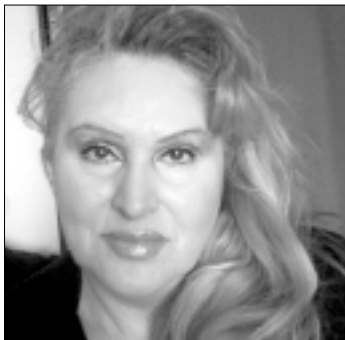
Да вас не обори пролеће

О чему треба да воде рачуна људи са лошом циркулацијом, повишеним притиском, астматичари, малокрвни и сви који су презимели са јаком, али једноличном исхраном

Време и временске прилике су нешто на шта никако не можемо утицати, али зато оне могу и те како да утичу на нас. По многим најлепше годишње доба, пролеће, уједно је и најопасније по наше здравље. Чак и сасвим здравим људима нагле промене времена узрокују здравствене проблеме, а болесним и старијим особама могу бити и опасне по живот. Зато, колико год мислили да све знамо о чувеном «пролећном умору и како га превазићи», није на одмет још једном се на то подсетити на прагу сезоне.

Повишен ваздушни притисак, преко 1.000 милибара, означава лепо време, мању влагу у ваздуху, топле дане и сви су тада спремни да изађу из кућа, буду на ваздуху, шетају, раде нешто по башти. А управо то може да буде мач са две оштрице, каже за наш лист др **Нада Мацура**, кардиолог у београдској Хитној помоћи:

– Када нагло отопли посебно људи са повишеним

Др Нада Мацура

крвним притиском морају да воде рачуна о томе да ли и када изаћи напоље и бавити се физичким активностима. Јер, они редовно узимају своје лекове за снижавање крвног притиска, а по топлим времену крвни судови се шире, па и природно притисак пада и зато им се догоди да се сруше на улици или у превозу. Зато треба пре изласка из куће да провере крвни притисак, да томе прилагоде терапију коју узимају и да се никако не излажу претераним физичким напорима. Лепо време све нас мами да радимо и преко границе оног што можемо,

али старији људи који имају проблема са здрављем то никако не би смели себи да дозволе. Јер, и много трчања за унцима по парку, целодневни напор око уређења баште или било која напорнија физичка активност може да доведе до озбиљних поремећаја у организму. Управо зато када је овакво време имамо велики број интервенција на јавним местима, а најчешће су у питању старије особе – истиче др Мацура.

Повећана влажност ваздуха највише утиче на хроничне астматичаре. По правилу, они имају неки свој биоритам и најгоре се осећају, гуше се, у раним јутарњим сатима, пред зору, када је и влаге највише у ваздуху, изнад 90 одсто. Како се иде ка средини дана и влаге је мање, влажност ваздуха падне на око 70 процената или мање, тако да је и њима лакше и то је време када би могли да изађу и прошетају.

– Полчасовна шетња је сасвим довољна, никако се

не треба форсирати у смислу «цео дан сам напољу», по цену да се ноћу зове Хитна помоћ. То, наравно, важи за дане када не пада киша. Уколико је цео дан кишовито и влага се у ваздуху неће смањивати, хроничним астматичарима препоручује се да таквих дана остану у кући – саветује наша саговорница.

Температурне осцилације и промене највише осећају људи са лошом циркулацијом, а они најчешће пате од ангине пекторис, имају срчана обољења или су преживели шлог.

– Овакви хронични болесници најчешће одреагују пред саму промену времена и тада је највише позива упућених нашој служби – каже др Мацура. – Када се време мења из топлијег у хладно, то се лакше подноси, али обрнуто је много теже. Зато сви хронични срчани болесници и уопште људи са лошом циркулацијом треба редовно да буду физички активни и да вежбају, наравно под лекарском контролом. Шетња је и за њих закон и спас, наравно онаква и онолико дуга колико сами процене да могу да издрже.

Покретачка енергија Сунца, нарочито после дугог зимског периода боравка у кући, колико је позитива, толико може да буде и опасна. Управо зато се и јавља пролећни умор, јер Сунце покреће на физичку активност, а тада све своје слабости покаже венски систем, упозорава наша саговорница: крвни судови се шире, ноге отичу, поготово испод колена, обућа постаје тесна; савет је – не претеривати са напором, посветити пажњу одговарајућој обући и одмарати се кад организам

Опрез: никако цео дан у башти

Довољна полусатна шетња

сигнализира да има потребу за тим.

Честа појава у пролеће је и малокрвност, као последица јаче зимске исхране, која, додуше, даје снагу зими, али је и прилично једнолична. Отуд и већа потреба за витаминима и свакако би требало да се повећа њихов унос у организам, саветује др Мацура.

С обзиром на то да се зна колико је пензионерски џеп «танак», питање је могу ли сви себи да приуште јачу витаминску исхрану у пролеће.

– Знам да немају сви довољно новца, тако да је многим и основно луксуз. Ипак, у пролеће треба некако прилагодити кућни буџет тако да се дневно купе два-три лимуна, јер је природна лимунада највећи извор витамина Це, а и најбољи природни антиоксиданс, помаже излучивању отровних материја из нашег тела, а смањује и евентуална крварења. Уз то и неколико пута недељно спанаћ на столу, шаргарепа или неко друго поврће, и то је сасвим довољна количина вита-

мина и минерала који могу да помогну нашем телу да преброди пролећни умор и нагле промене времена. Постоји све ово и у таблетама, неспорно да се и тако могу узимати минерали и витамини, али ја сам ипак прво за оно што се може природно, из хране, унети у организам – каже др Мацура.

Наша саговорница, такође, саветује старије и болесне да увек у малој, кућној апотеци имају основне лекове: против болова, оне из своје терапије, за срце, притисак, шећер.

– Крвни притисак треба проверавати, али не више од три пута дневно, јер и он варира у току дана, тако да чешће мерење може само да доведе до забуне. Почетком пролећа требало би урадити и анализе крви, проверити гвожђе због анемије. Дакле, проверити све и водити рачуна о свом здрављу, али не тако да то постане једина преокупацију у животу старијих особа. Најважније је, ипак, бити умерен у свему јер је то не само основно, већ и златно правило превентиве – закључује др Нада Мацура.

Весна Анастасијевић

Кост од морског сунђера

Тим лекара Клинике за неурохирургију Клиничког центра у Нишу, који је предводио директор професор др **Иван Стефановић**, успешно је уградио кост лобање дечаку **Александру Д.** из Лесковца. Део лобање направљен је од морског сунђера, а кост је по мери направила италијанска фирма «Фикерамика» која две године развија овакву технологију.

Мали Александар, који има 12 година, оперисан је од доброћудног тумора кости, после чега су, због дефекта лобање у чеоној теменој регији, мозак и главни венски суд остали изложени инфекцијама и повредама. Међутим, лекари Клинике за неурохирургију одлучили су да код овог дечака примене најновију технологију код које је ризик одбацавања импланта сведен на најмању меру.

– Овако направљена и уграђена кост омогућава да коштано ткиво касније прорасте кроз њену шупљикасту структуру, која по изгледу подсећа на сипорекс. После шест месеци то се чак ни на рендгену неће разликовати од правих костију – истиче професор Стефановић.

За Александра је најважније да ће, као свако здраво дете, водити нормалан живот, укључујући и бављење спортом. Нишки лекари су први у југоисточној Европи извели овакав подухват и већ им стижу позиви из света.

М. Илић

Зубари «на ноге» пензионерима

Стоматолози Завода за геронтологију, кућно лечење и негу у Београду, који, засад, једини у Србији «долазе на ноге» најстаријим суграђанима, имају све више посла. За разлику од ранијих година, када су њихове услуге углавном тражили суграђани из општине Стари град, сада правила нема и позиви стижу и из других београдских општина. За услуге мобилних стоматолога заинтересовани су старији људи који су природом обољења везани за постелу или су тешко болесни, најчешће од малигних болести, они који су преживели шлог, пацијенти са кардиоваскуларним обољењима... а тражи се вађење или поправка зуба, намештање «моста» или протезе, стављање пломбе, чишћење каменца, итд. Иако рад стоматолога са непокретним времешним пацијентима изискује посебне напоре, цене услуга су као и у домовима здравља што значи да, на пример, пломбирање кошта 416, а вађење зуба 249 динара. Међутим, за многе пензионере, који имају мале месечне припадљности, и ове услуге представљају велики издатак.

Према најави др **Милана Црнобарића**, директора Завода за геронтологију, кућно лечење и негу, планирано је да се до краја године отвори и амбуланта за хомеопатију, пошто се показало да је ова врста алтернативне медицине веома корисна у лечењу старих људи.

М. Иванчајић.

«Зелене» воде са витаминима

Још три производа на нашем тржишту добила су жиг «Здрава храна – зелена јабука»: негазирани безалкохолни напици Аква Вива («Књаз Милош») обогаћени витаминима и минералима са укусима различитог воћа (шумског воћа, јабуке и брескве) и смањеном енергетском вредношћу.

Ови напици препоручују се деци и одраслима, али и старим особама, здравима и болеснима, укључујући и оне који имају повећане потребе за витаминима Б комплекса, калцијумом и магнезијумом као што су: адолесценти, труднице, дојиље, жене у менопаузи, особе са нетолеранцијом на лактозу, спортисти, рекреативци, рековалесценти, вегетаријанци.

В. Стефановић

РЕФОРМЕ СУ ТЕШКА ТЕМА И У ЗЕМЉИ МЛАДИХ ЉУДИ

Пензије само привилегованима

Мукотрпна трагања за формулом која ће обезбедити социјалну сигурност око 500 милиона људи и после радног века

Индија је, судећи по демографској статистици, земља младих људи. Од њених милијарду и 130 милиона становника, само око пет одсто су у пензионерском добу, што ће рећи да су старији од 65 година. Просечна старост становништва је 25 година, док, са друге стране, просечан животни век – 69 година – на први поглед оставља утисак како тамо питање пензијског система и није нека велика тема.

Утисак је, наравно, погрешан. Као и код других азијских земаља, то није само демографско питање, већ пре свега социјално. Демографски трендови се, уосталом, мењају: економски напредак значајно продужава животни век, и готово свугде, од Јапана, преко Кине, Кореје, Сингапура, Филипина, па све до Индије, питања реформе пензијског система повод су за све оштрије дебате и трагања за формулом која би обезбедила какаву такву

социјалну сигурност и после радног века.

Сваки десети

Кад је о Индији реч, ситуација са пензијским системом је нарочито тешка. Од укупне радне снаге која се процењује на око 500 милиона људи (Индија је земља великих бројева), само око десет одсто је обухваћено неким системом пензијског осигурања.

Тај систем је неадекватан и у озбиљним проблемима, па отуда тамо дебате око пензијске реформе трају већ више од десет година – последњи велики захват је начињен 2003. – са малим изгледима да у догледно време буду окончане.

Главни послодавац у Индији је држава (узгред, Индија је «унија» са 34 савезне државе и административне територије), која на свом платном списку има

око седам милиона људи. Они су, кад је о пензијама реч, на неки начин и најпривилегованији, јер имају неку врсту загарантованих пензија по нама познатом систему по коме доприноси оних који раде плаћају пензије онима који су своје већ одрадили – активни издржавају неактивне. Држава такође има и посебан «Фонд за будућност» (Provident Fund), у који се сливају индивидуални доприноси, што је нека врста «другог стуба», али овом фонду прописима је ограничено поље инвестирања (може да улаже само у државне вредносне папире), због чега је у сталним проблемима између онога што је уговорио да ће плаћати и онога што заиста може да исплаћује.

За 85 одсто запослених у такозваном «неформалном» сектору – дакле мимо државних и великих приватних фирми – мало је шанси да се обезбеди пензија. Најсиромашнији су додуше обухваћени Националном пензијском шемом за

старо доба која предвиђа примања од 75 рупија месечно (нешто више од сто динара), што, наравно, може да купи знатно више него код нас, али је ипак само око два долара месечно.

Реформа је на дневном реду не само зато да би испунила социјалне циљеве, него и да би смањила притиске на буџете, како онај централне владе, тако и на касе савезних држава. Текуће дилеме су како да се направи најсврхисходнија комбинација између обавезног и добровољног пензијског осигурања, колику улогу у свему мора да задржи држава, у коликој мери све треба да субвенционира а како на другој страни да се законски регулишу приватни фондови. У бучној и на моменте хаотичној индијској демократији, у којој се сучељавају разноврсни интереси (па и идеологије – владу коју предводи Конгресна странка у Парламенту тренутно одржавају две комунистичке партије), нимало није лако око овога постићи консензус.

Притисак да Индија добије пензијски систем који би био адекватнији њеном новом статусу економске силе, расте и због чињенице да се у земљи полако али постојано, силама модернизације, разара стари систем по којем су о родитељима у старости бринули њихови потомци.

Велика кућа за мању...

Пројекат реформе овог сектора у Индији помаже иначе Азијска развојна банка (ADB). У једној од њених анализа указује се да је индијски унутрашњи дуг за пензије нарастао до драматичних око 400 милијарди долара, што је готово половина бруто националног производа.

Разуме се да ни Индија, у настојањима да консолидује овај сектор, не може да измисли ништа што другде већ није испробано, па се и њен «нови пензијски систем» ослања на већ познати принцип индивидуалних пензијских рачуна који се отварају у оквиру разних (приватних) пензијских фондова који инвестирају на тржишту. Како је најављено, чланство у неком од ових фондова требало би да буде обавезно за све државне чиновнике, укључујући ту и припаднике оружаних снага, који би за ово издвајали по десет одсто од својих примања. Овај нови систем требало би да ступи на снагу од јуна ове године.

Треба напоменути да и у Индији, као и великом броју земаља са других меридијана, одлазак у пензију подразумева промену животног стила и животних навика, без обзира на то шта је ко радио. Сваки професионалац, био он ситни чиновник или армијски генерал, по правилу, ако је живео у великој кући, мења је за мању, престоницу за провинцију. Они способнији су се донекле обезбедили штедећи и инвестирајући – али пензионерске године Индијаца нису идиличне у оној мери колико би они желели да буду...

Милан Бекин

Чекање до априла

Почетком недеље око 1,2 милион хрватских пензионера почело је да прима фебруарске пензије, просечно вредне 1.997,90 куна (око 260 евра). Иако им је просечна пензије сведена на 40,30 одсто просечне плате, пензионерима остаје да се још месец дана стрпе до прве овогодишње повишице – макар и од свега 2,55 одсто, колико им је донела «швајцарска формула» (с обзиром да су у другом полугођу 2007. потрошачке цене порасле свега два, а бруто плата 3,1 одсто).

Иако се пензије редовно усклађују од 1. јануара, увећање од 2,55 одсто биће им обрачунато тек у мартовским припадностима које ће бити исплаћене у априлу, заједно са разликом за јануарске и фебруарске пензије.

У Републици Српској најављено је да ће фебруарске пензије, просека 266,30 КМ (око 133 евра), бити исплаћене у истим износима као и јануарске (коэффицијент 0,95), у распону од најниже, 150 КМ, до 1.148,60 КМ, колико

износи највиша пензија исплаћена по општим прописима.

Црногорским пензионерима још се не најављују фебруарске пензије (јануарска је исплаћивана до 20. фебруара), али бар има изгледа, по речима директора Црногорског пензијског фонда, да наредну ванредну пензију, најављену до краја априла, добију и – знатно пре најављеног рока.

Поред већ исплаћене ванредне пензије у децембру и ове коју би требало да добију у априлу (и две ванредне 10-процентне повишице, у децембру прошле и децембру ове године), држава пензионерима дугује још шест пензија које би требало да им исплати најкасније у периоду од пет и по година. Обећавајући да ће «сваки цент преузете обавезе према најстаријој популацији у Црној Гори бити испоштован», први човек ПИО фонда најавио је и да ће Влада до краја марта предложити закон којим би били уређени рокови за исплату и преосталих шест пензија.

Веће пензије за пушаче

Циници би рекли да су пушачи најзад дочекали корист од своје опаке навике: понуђене су им веће пензије зато што – умиру раније!

Наиме, британска осигуравајућа компанија «Партнершип» прва је понудила посебне услове људима старијим од 50 година који пуше најмање 10 цигарета дневно дуже од 10 година – да им, када оду у пензију, доживотно исплаћује 30 одсто више пензије него непушачима.

Челници ове компаније објаснили су то досадашњом двоструком неправдом: пушачи су примали пензије исте као и хиљаде непушача, а умирала су много раније – очекивани животни век пушача у Великој Британији просечно је од шест до осам година краћи него за непушаче.

Заинтересованима за ову врсту пензијског осигурања пре склапања

уговора тестира се урин да би се проверило колико пуше. Сваком ко «положи» тест, аутоматски се смањује уговорена уплата за будућу пензију.

Пензију под овим условима могу да уговоре и пушачи који дуже од деценије «завијају» цигарете, па чак и здрави људи који имају партнере дугогодишње пушаче, али су засад изузети пушачи цигара и луле.

Упркос упозорењима противника пушења да би оваква понуда пушаче требало да наведе да се запитају зашто им се то нуди, па да – батале опаку навике, она је изазвала велико интересовање међу порочним Британцима. Већ се јављају приватни пензијски фондови и у неким другим земаљама (у Пољској, рецимо) заинтересовани да нешто слично понуде и својим сународницима.

Геронто – затвори

Влада Јапана је започела програм реновирања три, од укупно 75 затворских установа, које ће опремити новим лифтовима, гелендерима и инвалидским колицима и на то утрошити 52 милиона евра – зарад бољих услова све бројнијим старијим затвореницима који имају проблеме са ходањем, не могу сами да се хране...

Наиме, мада у овој земљи укупан број кривичних дела опада, расте број таквих дела, најчешће крађа или превара, које почине старији Јапаници. Међу 8.700 затвореника старијих од 60 година, доста је и повратника који су ова дела чинили два и више пута. Све више осуђеника старије доби стручњаци тумаче и тиме да појединци смишљено теже

повратку у затвор јер, после више година проведених иза решетака, тешко могу да се снађу и наставе живот у другачијим, слободним условима – посебно уколико имају здравствених тегоба. Због тога намерно понављају кривично дело да би могли да се врате иза решетака, што за њих значи сигурност и безбедност.

Традиционална честитка уз цвеће

СЕВЕРНИ И СРЕДЊИ БАНАТ

Дарови уз цвеће

Удружење инвалида за дечију и церебралну парализу за северни Банат и ове године је, као и пет претходних, у сарадњи са Удружењем дистрофичара за северни и средњи Банат, организовало прославу Дана жена за своје чланице и мајке својих чланова.

Поред традиционалног цвећа слављеницама, свим присутним су уручени зидни календари (поклон организације дистрофичара) и по мајица и панталоне, дар међународне хуманитарне организације «Адра» допремљен посредством Адвентистичке цркве.

С. З.

ШАБАЦ

Шаховски турнир

Шах секција Општинске организације пензионера Шабац организовала је ових дана шаховско првенство за своје чланове. Играло се по принципу «свако са сваким» и, после сабирања резултата, убедљиви победник је **Станимир Пантелић**, друго место освојио је **Спасоје Вукашиновић**, док је треће припало **Владимиру Коларићу**.

Пензионери-шахисти добили су скромне новчане награде спонзора Војвођанске банке. Према речима **Бошка Николића**, председника шах секције, игра на 64 поља изузетно је популарна међу пензионерима у шабачком насељу Бенска бара.

Б. Р.

КАМЕНИЦА

Пензионери уместо ватрогасаца

Пензионери у Каменици, једном од највећих села у околини Ниша, добили су Клуб у којем ће моћи да се окупљају и друже. Према речима председника Удружења пензионера у Каменици **Велимира Аранђеловића**, Клуб је отворен у згради која више од 20 година није била у употреби, а од 1999. била је и без струје. Некада је у њој деловало Ватрогасно друштво.

Опремање Клуба и намиривање дуга за струју помогла је Туристичка организација у Каменици, заједно са градском општином Пантелеј чији је председник **Братислав Благојевић** такође био ангажован у тој акцији. За почетак каменички пензионери добили су телевизор и по две гарнитуре шаха и домина. Руководство општине Пантелеј планира да помогне отварање још клубова пензионера у градским и сеоским месним канцеларијама.

М. Илић

ПИРОТ

Пакети за болесне

Дугогодишња пракса обиласка онемоћалих чланова, пре свега оних које је болест приковала за постељу, са скромним поклонима, наставља се у општинској Организацији пензионера у Пироту. Недавно је кренула акција обиласка болесних како у граду, тако и у селима. Стиже се и у најзабитија села подно Старе планине. Основана је, за ту прилику, трочлана комисија, коју чине председник општинског одбора **Велимир Пејчић**, секретар **Вукашин Дамјановић** и благајник **Милутин Алексић**, а у свакој Месној организацији пензионера придружује им се и њен председник.

До сада је комисија обишла половину, а до краја марта посетиће свих сто тридесет оболелих, колико их је у општини Пирот.

Сусрети са болеснима били су дирљиви, попут оног са **Братиславом Милићевићем**, тешком болешћу већ седам година прикованом за кревет, који није могао снаге да сакрије сузе. Пријатно изненађен посетом колега, деведесетогодишњи **Србислав Потих** из села Велики Јовановац рекао је да му је посета другара «стотину пута већа од вредности пакета», док је и 85-годишња **Јелица Андрејевић** из Пирота, која из своје приземљуше готово да и не излази, кроз сузе захвалила Богу «да се неко сетио да постоји још међу живима».

– Топле, присне, људске речи и стисак руку болесном су значајнији од било каквог поклона. Зато смо планирали да ове године много чешће обилазимо болесне пензионере на целој територији општине. Мучи нас што немамо свој аутомобил, али се некако сналазимо – казао нам је Велимир Пејчић.

С. Панакијевски

Јелица Андрејевић

Србислав Потих

НИШ

Баке и деке за децу

Група штићеника Геронтолошког центра у Нишу посетила је установу за децу ометену у развоју «Мара» и приредила пригодан програм. Баке и деке извели су играчки и певачки репертоар који су деца и млади у установи «Мара» са одушевљењем поздравили. Такође, баке и деке су својим домаћинима уручили пригодне поклоне, што је, као и дружење, део традиције и вишегодишње сарадње најстаријих Нишлија и деце и младих у установи «Мара».

М. Илић

ЛЕСКОВАЦ

Пет и по деценија поетског ткања

О **Бориславу Здравковићу** (Брестовац, 1930), критичару, уреднику и професору, сада пензионеру, писано је у ретким прилима иако је требало да буде обрнуто, јер је ово, ван сваке сумње, најбољи лесковачки песник старије генерације и засигурно један од најбољих песника са наших простора. Сви се слажу – од читалаца до критике – да је професор Здравковић – рођени песник!

Борислав Бора Здравковић

О његовом делу су писали «Бора Здравковић је човек пука, наше горе лист. Он пије воду са истог извора, али, насупротив многим, он не посеже за дијалектом да би аутентично изразио свој доживљај, или обогатио властиту песнички фонд. Пише чистим језиком, као да је из Херцеговине, кованице језика и земље рапсода» (проф. **Тихомир Петровић**). И: «Перјаница нашег песничког неба, Борислав Здравковић, ево, више од пет деценија броди песничким стазама и богазама, остајући до краја веран свом позиву поете. Жесток и нежан, бунтован и смирен, мудар и меланхоличан, раздраган и разуздан – Борислав Здравковић је стално и у суштини елементарни песник, окренут човеку, завичају и домовини» (**Томислав Н. Цветковић**).

Професор Борислав Бора Здравковић је, да завршимо, остао коначно бахато доследан да другима не досађује у «величању свога имена», па није чудо што до сада, иако у пуној животној зрелости и изузетно значајном стваралачком опусу, није постао члан Удружења писаца Србије.

– Пензионерске дане проводим играјући шах, решавам укрштенице, дружим се с пријатељима. Волим младе људе, са њима сам често у кафани. Трудим се да им пренесем бар део мог животног искуства и упутим их на стазе правих песника – вели Бора Здравковић, најбољи лесковачки поета.

Д. Коцић

БЕОГРАД

На дар 1.000 ружа

Београђанке, пролазнице у центру града, као и оне које су се затекле за воланом пред семафорима централних градских тргова, на Теразијама и Тргу Републике, запослени компаније МФЦ Комерц обрадовали су 8. марта са – 1.000 ружа.

«Живот чине ситнице» био је слоган под којим је, овом малом пажњом, МФЦ желео на тренутак да врати осмех припадницама нежнијег пола, који им, у свакодневном суочавању са животним напорима, често понестане.

В. А.

АПАТИН

Помагала Дому за старе

Велика помоћ корисницима и неговатељцима

Адам Молнар из Бача, који дуго живи у Француској, покљонио је апатинском Дому за старе вредна помагала – специјалну покретну хидрауличну каду за купање непокретних корисника, специјални електронски кревет и изузетно квалитетна инвалидска колица.

Молнар, иначе, никада није био у Апатину, али је, чувши од људи из Бача како су у овој установи бринули о њиховим суграђанима, одлучио да им дарује ова корисна помагала која је кратко користио његов, нажалост, преминули син.

И. М.

ЛЕП ГЕСТ ПЕНЗИОНЕРА ИЗ ВОДИЦА ВЛАДАНА МИХАЈЛОВИЋА

Сабља школском музеју

Једном овако лепом примерку официрског достојанства место је у музеју, а не у приватној збирци, сматра дародавац

Етно-збирка Основне школе у селу Водице, крај Смедеревске Паланке, обогаћена је ових дана још једним вредним експонатом. Реч је о краљевској официрској сабљи, коју је школском музеју поконио мештанин **Владан Михајловић**. Учитељ **Милан Тодоровић** потрудио се да јој пронађе одговарајуће место међу вредним предметима којима су се људи некада служили.

– Посетиоцима са задовољством показујемо нови експонат – наглашава вредни сакупљач старина, учитељ Тодоровић. – Ова сабља – дар пензионера и вредног баштована из нашег места Владана Михајловића – потиче из 1911. године. «Учо, ову сабљу с радошћу поклањам школском музеју, па је чувајте као што сам је и ја чувао све ове године»,

Милан Тодоровић са официрском сабљом

рекао ми је приликом уручења овог вредног примерка официрског достојанства њен дародавац.

Владан Михајловић не зна «историју» ове сабље: добио ју је на поклон од рођака, који више није жив, и чувао је све донедавно.

– Закључио сам да је корисније да ова официрска

сабља буде изложена у музеју наше сеоске школе, него да стоји у мојој кући – вели Михајловић. – Неки људи су на локалној телевизији оглашавали да купују сабље и јагагане, али мени није ни падало на ум да продам ову коју сам добио на поклон. Једном оваквом примерку место је у музејском простору, а не у приватној збирци.

Етно збирка у Водицама, да и то кажемо, једна је од богићих у Шумадији. Учитељ Тодоровић са задовољством гостима показује жрвањ, букагије за коње, вилицу од мамута...

– Наш мештанин је, копајући бунар, на дубини од седам метара наишао на доњу вилицу мамута – прича нам Тодоровић. – Откопане су ту и неке кости, али нису сачуване. Иначе, остаци мамута су откривени близу реке која је свакако била и појило за мамуте.

Простор у коме се данас налази ова етно-збирка користи се понекад и као учионица, па тако ђаци учитеља Тодоровића имају прилику да виде како су некад изгледали оцаклија, вериге, разбој за ткање, кревет са

Владан Михајловић

сламарицом, колевка, дубак, лампа звана чуча...

– Врло сам поносан на ово што сам урадио са својим ђацима и уз помоћ мојих Водичана – истиче учитељ Тодоровић. – Једва чекам да се време пролепша па да са ђацима кренем на терен. Планирам да посетимо домаћинства једне староседелачке фамилије. Претпостављам да ће се тамо наћи још који вредан предмет за наш музеј.

Д. Јанојлић

У ШАБАЧКОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ ИНВАЛИДА РАДА

Ускоро ткачка радионица

У шабачкој организацији инвалида рада организована је обука за рад на разбојима, захваљујући брачној пару **Јани** и **Енгелу Стоферс** из Холандије, иначе дугогодишњим добротворима ове организације, који су обезбедили разбоје. Скупштина општине Шабац обећала је простор за рад, тако да се очекује да се настави обука и почне са ткањем за тржиште – локално, наравно. Инвалиде обучава **Марија Иванковић**, власница ткачке радионице у Шапцу, а њихови радови ће бити приказани у новом простору.

Почетком ове године основане су и три нове секције: музичка, литерарна и рецитаторска, а већ је направљен и план излета за ову годину према коме ће шабачки инвалиди рада у марту обићи Врњачку Бању, Тополу и Аранђеловац, док ће у априлу посетити Београд.

Б. Р.

ЂУПРИЈА

Пензионерка – месар

Активна у Удружењу пензионера, учесник свих излета и највеселија на забавама, **Слободанка Данка Јовановић** има интересантно занимање за жене – касарин. Иако пензионерски дани теку, Данка и даље «оштри нож по кућама» када је коме потребно, па неких дана буде толико посла да и по стотинак прасића «падне» због разних прослава.

С. Д.

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Срећан празник, потрошачи!

Док цене скачу, а одговорни залуд куде један другог, можемо ли ми, мали и сироти купци и платише, да решавамо државне проблеме и инфлацију која ће опет бити двоцифрена

Од свих окупљања народа, чедо моје, највише волема она кад и младо и старо иде да дочека наше спортисте који се враћају из неких далеких земаља, победивши под тробојком супарнике из много већих и јачих земаља. Руку на срце, волела сам и штафете и слетове оне разигране младости, волела сам те стадионе пуне људи који уживају у вежбању наших војника, средњошколаца, пионира и дечице из вртића.

Тога свега одавно већ нема. На стадионима се воде међусобни ратови навијача, или навијача против чувара

реда, или навијача против управа клуба. Е, сад, прво су навијачи фасовали батине и затвор, а канда ће затвора видети и виђенији људи из клубова. Разоткрива се још једна мафија, којој ће процес доказивања и изрицања казни вероватно бити дугорочан, ко и мафијама о којима се навелико писало пре ове. Можда је неко и осуђен за нешто, али ја то нисам прочитала.

Ни војске оне наше дичне, нема више. Осиромашила у сваком погледу. Средњошколци и пионери негују неке друге вредности, а и боре се

дечица да савладају тешко знање из претешких торби, да освоје бодове, да се упишу на факултете и школе.

Било је некада, љуби те баба, првомајских уранака и окупљања уз роштиље задовољне радничке класе. Сада се окупљају у штрајку, или испред закључаних, у приватизацији наопако распродатих, фабрика – хранитељки њихових породица. Ево, прочитала сам, дете, да Синдикат организује у главном граду протестно окупљање за празник рада. Оћедул им власти помоћи да остваре захтеве или неће видећемо, само да се опет неко не потуче и не страда, да се несрећа не умножава!

Правим ти дугачак увод, чедо моје, да бих ти казла оно што ми је сад на срцу. Поскупљења! Оде нафта на светској пијаци горе, оде код нас дизел, оде моторни и безоловни бензин, гас и сви деривати! А ондак, зна се – оде све, и лебац, и млеко, и месо, и све оно што се даље производи од тога.

Јадан народ, тражи заштиту од високих цена, од монопола, од банака, од свих којима су очи зинуле на ону његову цркавицу од плате, па прави своје организације – удружења за заштиту потрошача, и жали се да су многи производи у Србији скупљи него у околним државама, да се не поштују ни закони о ценама, ни о заштити конкуренције, ни о заштити потрошача, ни многи други које је Влада донела. По закону, кад оћеду да поскупе струју, треба да питају удружења потрошача

да ли су сагласни с тим, а то никад не питају – ниједно од 36 потрошачких удружења у Србији, а ни Националну организацију потрошача, као главну.

Баш ме занима хоће ли се народ уздржати од куповине свега што нису основне намирнице, пошто се планира десетодневни потрошачки бојкот између 17. и 27. марта. Чула сам једног на радију да ће на Међународни дан потрошача, а то је 15. март, ово удружење позвати грађане да не купују ни белу технику, ни намештај, ни сира ни пецива.

Е, вала, укључићу се и ја, и баба Мица, и комшија Ђура, и кума Перка – нећемо ни ићи у дућан за тих десет дана ако треба, ако ће тај наш бојкот помоћи. Али, смеје нам се кум Милош – ситна смо ми риба, вели, да решавамо државне проблеме и инфлацију која ће опет бити двоцифрена. А оне крупније рибе ће, буде ли требало, упирати прстом једни у друге, скидајући одговорност са себе. Гувернер већ прозива Владу због раста цена, и најављује окупљања и демонстрације грађана за који месец у главном граду.

Разумем ове из Удружења потрошача, и мислим се, чедо моје, да нико од њих нема плату преко 400.000 динара, попут дотичног. И њима, као и целом народу према којем се понашају као да је, сачувај Боже, некаква потрошна роба, желим лакши живот. А оне, који улудо потрошише, а и даље троше национално богатство, време, стрпљење и животе овог народа – те главне потрошаче оћу да питам ДОКЛЕ!?

Унука Ика

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

О краватама и омчама

Нисам против кредита јер знам да је то нешто што човек мора да прихвати, али сам веома, веома против кредитне митоманије. О томе сам пре неки дан размишљао када сам у Поштанској штедионици видео два реда: нас троје у једном да би подигли паре које смо имали на текућем рачуну, а њих десеторо у другом реду да би ОПЕТ узели кредит, али не за телевизор или кућу већ да живе и још чешће преживе. Знам да је кредит и шанса за бољи живот и добра прилика да ти живот загорча мадам звана хипотека. Тако сам и сазнао да је крајем прошле године у Америци због неисплаћених кредита сваке недеље десет хиљада грађана остало без својих кућа и станова јер нису могли да отплаћују кредите. А с друге стране, без кредита у свету не можеш доћи до стана који је основа за породицу или самачки живот. Али, ако већ мораш да узмеш један кредит због стана зашто узимаш други да купиш ауто, или чак викендицу. Не заборави: један кредит око врата може бити и мало тешња кравата, али два или три кредита то су већ омче. Оне омче које често гледамо на Дивљем западу, на филму наравно.

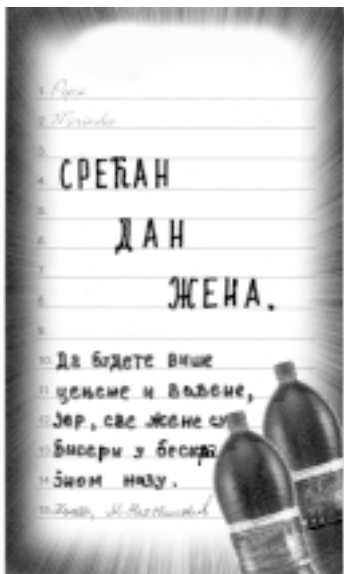
Борос

Дужи рад шалтера

Поштовани,

Видим да објављујете сугестије читалаца, па одлучих и ја да предложим нешто што ми већ неко време смета. Читам, наине, о вашем сједињавању фондова и о томе како је сада за странке све много једноставније. Донекле то и јесте тачно, али, с друге стране, чини ми се да ви размишљате само о пензионерима као својим странкама. Они имају слободног времена и могу да дођу на шалтер у време када он ради. А шта је са нама, осигураницима који још радимо и то у исто време кад и ваши шалтери. Када су општинске и неке друге службе, па чак и оне које су се чиниле најокошталније бирократизованим, увеле радно време до седам сати увече, мислим да би и ви заиста требало о томе да размислите. Јер, овако, ми који смо запослени једино можемо да узмемо слободан дан да бисмо завршили неки посао у Фонду. Зато, можда би радно време шалтера, за почетак, бар једном недељно требало продужи до неких каснијих поподневних сати, бар до 18 часова, с обзиром на то да многи већ раде до 16 и 30, па и 17 сати.

Унапред захвална читатељка,
Ч. Ракоњац, Београд

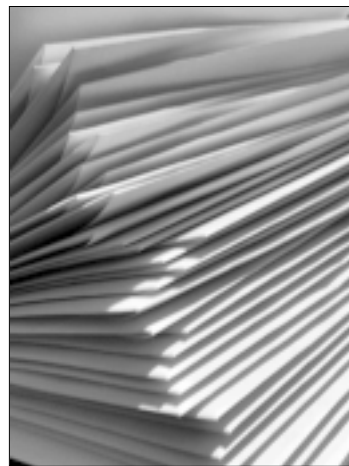

Трошкови свима исти

Читајући децембарски «Глас осигураника» (иначе моје омиљене новине и једине које читам јер не могу друге да купујем), привукао ми је пажњу предлог читаоца Богомира Станковића (у писму «Неким повишица као моја пензија»), ако то нешто значи и ја га подржавам. Слажем се да проценат усклађивања треба да се примени на просечну пензију, па да сви добијемо исту повишицу. Јер, ево сада на пример код ове последње повишице од 11 одсто, најнижа пензија повећана је за 450 динара, а највиша за 4.600 динара. Један за своју повишицу може да купи килограм меса, а други целу свињу. Зато дајем и ја свој глас предлогу да се усклађивање врши тако да буде исто за све, јер ако је већ према трошковима живота, они су исти и за оне са најмањим и за оне са највећим пензијама. Исти предлог сам послао и ресорном министарству и надам се да ће се неко позабавити овом идејом.

Поздрав,
Богдан Спасић, Кладово

М. Јанковић,
Прогар

ПИШИТЕ НАМ,

Драги читаоци,

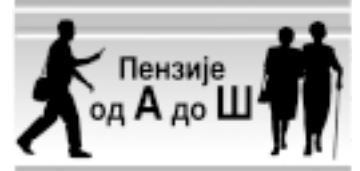
Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности број 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на proffice@pioz.org.yu

Зашто сваки пут упут

Не знам да ли је ово баш питање за ваш лист, али пошто немам где другде да се обратим пишем вама. Лечим се већ неколико месеци и стигао сам до специјалисте хирурга, који ми је урадио шта је требало и сада на свака два дана идем на контролу. Али, сваки пут морам да узем упут од лекара опште праксе и да се код њега вратим по рецепт, ако ми хирург препише неке лекове. Није ли то већ започето лечење, које би требало довршити и да за то важи први упут који сам добио? И какав је то опоравак када ја, практично, ниједан дан немам «слободан»: онај кад нисам на контроли код хирурга, ја сам у Дому здравља – узимам упут.

Хвала, ако објавите моје писмо,

-Д-

Допринос на основицу

је износ доприноса који обрачунава и плаћа послодавац, односно други исплатилац прихода у своје име, а у корист осигураника или осигураник уколико сам за себе плаћа допринос.

Доприноси за пензијско и инвалидско осигурање

представљају изворе средстава којима се обезбеђује финансирање накнада из пензијског осигурања. Пензијско осигурање може бити засновано искључиво на доприносима запослених који представљају унапред уговорени процентуални део фонде издаван у пензијски фонд. Затим, пензијско осигурање може се заснивати искључиво на доприносима послодавца. Међутим, најчешћи је случај да као главни извор финансирања пензијског осигурања учествују и доприноси запослених и доприноси послодавца који могу бити пропорционални, а могу се и разликовати. Доприноси, у смислу нашег Закона о пензијском и инвалидском осигурању, јесу: допринос за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, додатни допринос за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем у складу са законом и допринос за случај инвалидности и телесног оштећења по основу повреде на раду и професионалне болести у случајевима утврђеним законом.

Друштво за управљање добровољним пензијским фондом

је износ доприноса који обрачунава, обуставља и плаћа послодавац, односно други исплатилац прихода, у име и у корист осигураника.

(Извор: «Речник појмова из пензијског осигурања», аутора др Јелене Кочовић и др Татјане Ракоњац-Антић)

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА

ОЦЕНА РАДНЕ СПОСОБНОСТИ

Поступак за остваривање права из инвалидског осигурања покреће се на основу предлога за вештачење на образцу 1 који сачињава изабрани лекар и који мора бити оверен од стране комисије у здравственој установи. Уколико комисија здравствене установе не овери образац 1, заинтересовани осигураник ипак може да поднесе захтев за инвалидску пензију, али при подношењу захтева мора унапред да плати трошкове поступка који сада износе 22.000 динара.

Ако осигураник на основу документације и неовереног предлога за оцену радне способности оствари право на инвалидску пензију, уплаћена сума на име трошкова му се враћа.

Уз образац 1 осигураник подноси и попуњен захтев за инвалидску пензију, оригиналну медицинску документацију, опис посла који обавља (на прописаном формулару), оверену фотокопију радне књижице, фотокопију личне карте, фотокопију здравствене књижице, а за мушкарце и фотокопију војне књижице. Захтев за оцену радне способности се предаје филијали ПИО где је осигураник последњи пут радио, а за оне ван радног односа дуже од годину дана надлежна је филијала према месту пребивалишта.

Органи вештачења, сачињени од лекара појединца, организују се у Дирекцији Фонда и Службама покрајинских фондова. Вештачење се обавља у Дирекцији и Служби дирекције фонда као и по филијалама – изузев за Филијалу за град Београд за коју вештачење обавља искључиво Дирекција фонда у Београду (у Улици Александра Костића 9а). Изузетно, вештачење се може обављати у једној филијали за потребе две или више филијала.

Постоји првостепени и другостепени орган вештачења.

По завршеном вештачењу орган вештачења даје налаз, мишљење и оцену о постојању инвалидности, телесном оштећењу, потреби за негом и помоћи другог лица, потпуној неспособности за рад, самосталан живот и рад и другим чињеницама и околностима значајним за права из инвалидског осигурања о којима се врши вештачење.

Сваки налаз органа вештачења подлеже претходној контроли која даје сагласност или ставља примедбу на налаз ради отклањања недостатака у вештачењу.

Налазом органа вештачења којим се признаје инвалидност, обавезно се прописује контролни преглед, сем кад је правилником предвиђено да контролни преглед није потребан.

Уколико је налаз првостепеног органа вештачења негативан, осигураник има право жалбе другостепеном органу чији је налаз коначан у управном поступку.

НИСКА ПЕНЗИЈА ИЗ ИНОСТРАНСТВА

Штефица Николић – село Валниш: Пензионисана сам 1. 1. 1997. године са 26 година стажа у Републици Српској. Сада примам пензију у износу од 52 евра. С обзиром да је у Србији најнижи износ пензије већи (прерачунато у динаре), да ли и на који начин могу да остварим веће примање и коме да се обратим?

Одговор: Уколико немате стаж навршен у Републици Србији бар годину дана и по том основу остварите део пензије у Србији, нема могућности ни за остваривање права на најнижи износ пензије у Србији. Иначе, они који имају право на обе пензије, а оне кад се саберу износе мање од најнижег износа пензије и живе у Републици Србији, имају право на остваривање најнижег износа пензије.

ВИ ПИТАТЕ «ГЛАС ОСИГУРАНИКА» ОДГОВАРА

**Весна Вићентијевић,
Сектор за односе са јавношћу**

УПЛАТА ДО СТАРОСНОГ УСЛОВА

Драган Новковић – Пирот: Имам 50 година живота и 22 године радног стажа. Остао сам без посла. Интересује ме да ли могу да уплаћујем доприносе за пензијски стаж до стицања услова за старосну пензију и да ли би ми та уплата повећала износ пензије? Или да чекам године старости за пензију?

Одговор: Ви, наравно, можете да се укључите у обавезно осигурање по чл. 15. Закона

о ПИО. Пожељно је да при одабиру основице на коју бисте плаћали допринос изаберете ону приближну Вашој плати док сте били у радном односу. У супротном, пензија би Вам се према стажу увећавала, а према нижој основици смањивала. Ви са 22 године радног стажа већ испуњавате услов стажа за старосну пензију, па можете и да чекате да напуните године живота за остваривање старосне пензије, али би најповољније за Вас било да покушате да се поново запослите.

ИНВАЛИД РАДА И ПОЛА ПЕНЗИЈЕ

Слободан Пејановић – село Влашка: Рођен сам 1950. године, са 35 година и шест месеци радног стажа као технолошки вишак остао сам без посла и отишао на Биро рада, а 1. марта ми истиче две године на Бироу. Од 2001. године сам инвалид рада III категорије. Интересује ме да ли могу да идем у инвалидску пензију и како?

Одговор: Када Вам истекне стаж и накнада код Националне

службе за запошљавање, треба да се обратите Филијали ПИО у Београду за остваривање права на половину инвалидске пензије која Вам припада као инвалиду рада са преосталом радном способношћу који је без своје кривице и сагласности остао без посла.

Право на ову пензију имате до остваривања права на редовну пензију, старосну или инвалидску.

ОСИГУРАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНИКА

Љиљана Миљковић – Треботин: Као пољопривредни осигураник од Фонда ПИО добила сам право на мировање осигурања до 1. 4. 2003. године. Од тада нисам била у могућности да плаћам доприносе. Здравствену књижицу нисам оверавала од маја 2005. године. Да ли постоји могућност да преко супруга будем здравствено осигурана?

Одговор: Ви као пољопривредни осигураник немате право да се здравствено

осигурате преко супруга као члан породице.

Само лице ван осигурања може да се здравствено осигура преко члана породице који остварује своје осигурање. Уколико нисте једини осигурани у домаћинству као пољопривредник, Ви можете да се ођавите са пољопривредног осигурања и тек тада да се осигурате здравствено преко супруга.

Уколико сте једини обавезно осигурани на пољопривредно осигурање за ову варијанту нема законске могућности.

ЗАБОРАВЉЕНИ ЖИТЕЉИ БЕОГРАДА: ОД ВОЛГЕ ДО ЗВЕЗДАРЕ

На слани чај код «кубикаша»

Група руских емиграната будистичке вере, потомци кнезова и канова, између два светска рата живела је у главном граду, посвећујући велику пажњу образовању деце и чувајући обичаје донете из постојбине

Мало је наших суграђана који знају да су у главном граду између два светска рата живели Калмици, руски емигранти будистичке вере, а чак је постојао и будистички храм на Звездари. Откуд Калмици на Балкану?

Нико не зна одакле су тачно стигли. Мушкарци су већином служили у руској царској гарди, а велики број емигрирао је из Русије после Октобарске револуције, па се једна група њих настанила и у Београду. Иако више нема трагова њиховог присуства, остало је записано да су живели сложено, мирно, зарађујући хлеб тешким физичким радом. По природи коњаници, и у новој средини радили су са коњима, превозећи разне материјале. Називали су их «кубикашима», јер се у њихове двоколице могло утоварити два кубика земље.

У ретким старим текстовима остало је забележено да су калмички мушкарци и жене имали сличну одећу и фризуру, а говорили су мало. Већина је живела на ивици егзистенције. О некадањем статусу сведочиле су излизане бунде, брилијантско прстење... Иако у изгнанству, међусобно су се ословљавали као кнежеви, барони, грофови... Многи од београдских Калмика и представљали су се као потомци кнезова и канова. Били су жуте расе, а Београђани су их звали

Будистички храм у Београду

Кинезима и Монголима. Неки су превозили грађевински материјал, док су други шили кожне капуте. Највише их је било настањено око Пашине чесме, у Подујевској улици, у Живка Давидовића, Качићевој...

Нису напуштали ни своје обичаје: доручковали су у подне, ручали у пет, пили чај, а вечери проводили читајући или за карташким столом. Памте их и по томе што су јели коњско месо и пили слани чај.

Има индиција да смо обичај кићења јелки «присвојили» управо од калмичких суграђана.

Честити и вредни, убрзо су задобили поверење домаћег становништва. Политика их није занимала, а велику пажњу

придавали су васпитању и школовању деце. Пошто због тешких материјалних прилика нису могли да отворе своју школу, 1932. у школу «Ђирило и Методије» на Звездари кренуло је 15 малих Калмика, који су учили и будистичку веронауку, калмички и руски језик.

Доктор филозофије, прашки студент, др **Ердне Николајев** затражио је од тадашњег министра просвете «ма коју умну дужност у општини града Београда», како би могао да обавља и наставничку дужност у школи.

Према архивској грађи и сећањима времешних Београђана, Будистички храм налазио се у (како и име казује) Будистичкој улици број 2 (касније – Будванска), на Звездари. Градња је окончана децембра 1929, када је храм свечано освештан од врховног бакше-проте из Париза. Добровољни прилог за изградњу храма дала је и кнегиња **Јелена Петровска**, кћи **краља Петра I**, а подигнут је на имању београдског трговца и индустријалца **Чедомира М. Јаћимовића**, који је своју парцелу поконио «Руско-калмичкој колонији» у Београду. Према сачуваним плановима, Храм је био приземан, а осим централног дела имао је оставе, собе за седнице и простор за школу, веранду и двориште, а био окићен прапорцима. Степенице су биле од вештачког камена, кровна конструкција од дрвета, а кров од печеног црепа...

Током Другог светског рата «Београдски Кинези» иселили су се у Америку, највише у Њу Џерси и Филаделфију. У њихов Храм, који је личио на кинеску пагоду, усељен је Дом културе. Најпре је скинут торањ

Заборављени гроб

До 1952. гроб Еренжен Хара-Давана, најученијег међу београдским Калмичима који је био потомак Џингис-кана, налазио се на Новом гробљу. У Регистру умрлих забележено је да је рођен у Астрахану, а умро у 57. години, 17. новембра 1941, у Београду. Сахрану је обавила супруга Сара из Дебелаче.

(који није имао звона), а сала је преуређена за састанке и свадбе, па за месну заједницу. Касније је здање срушено.

У Просветиној енциклопедији пише да су Калмици од 17. века живели на ушћу Волге и северозападно од Каспијског мора (у Астрахану).

У Водичу кроз Београд из 1930. године наведено је да се Калмички будистички храм налази у атару Малог Мокрог Луга. Према истом извору, Калмика је у Југославији било око 3.000, а дозвољено им је обављање црквених обреда и подизање Храма.

После распада СССР Калмици су основали своју државу, а грађу о својим прецима сакупљао је **Владимир Лицијевич**. Нажалост, етнолози и историчари код нас нису се бавили овом необичном и вредном популацијом, а о «Београдској пагоди» нема ни трага у музејима. Остала је само необична прича о људима који су живели у Београду, а да она, ипак, доспе до читалаца нашег листа, највећу захвалност дугујемо др **Буди Павловићу**, доктору историје медицине и првом човеку Музеја Српског лекарског друштва.

Јасмина Томашевић

Популарне патике

У животу престонице између два рата, шаренило које су унели руски емигранти допуњавали су – Калмици. Ниског раста, темелне грађе, крупних црних косих очију и косе «црне као зифт», везане на темену у чвор, носили су (мушкарци и жене) црне сукнене огртаче и беле широке платнене панталоне. Обућу, патике шивене од војничког сукна, сами су правили. «Патике» су биле јако популарне, а имале су ватиран и густо проштепан «ђон». Такве рукотворине продавали су на београдским пијацама.

Сизиф брдски човек

Само Сизифу није равно до Косова. Он је брдски човек.

Ко има везе, може да бира подвезице.

Зоран Богдановић

Ковачи наше среће

Пронашао сам свој народ. У народној кухињи.

Ковачи наше среће су претерали. Стално им служимо као наковањ.

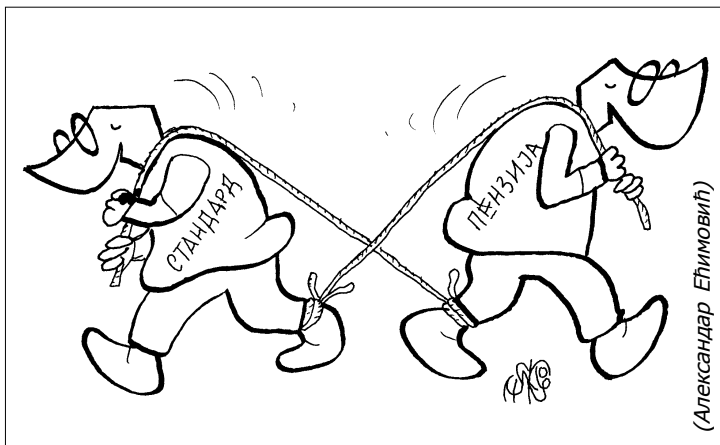
Раде Ђерговић

Зид се срушио

Он је своју главу давно ставио у торбу. Сада мисли туђом.

Таман је дотерао «цара до дувара» а зид се срушио.

Будимир Савић

(Александар Елимовић)

Молим за реч

Ако је срећа лепа само док се чека, пензионери су велики срећници. Нестрпљиво чекају нови закон о пензијама.

Ускоро ћемо часовнике померити за један сат уназад. Кад бисмо бар могли да их померимо уназад бар 20 година.

Стандард нам је падао, падао, а сад је баш треснуо. То је наш привредни БУМ.

Политичаре који ћуте медији највише цитирају.
Дејан Патаковић

Лековите мисли

Народу не треба полагати рачуне. Већ их је доста платио.

Неки политичари прво граде поверење код народа, а виле граде касније.

Ко каже да су Срби сиромашни. Богати су проблемима.

Пред зидом ћутања зачас се створи река плача.

Душан Старчевић

РЕКЛИ СУ...

О СВЕМУ ПО НЕШТО

(мудрости које путују интернетом)

Свака породица би требала да има троје деце. Ако се деси да једно буде геније, друго двоје би могло да га издржава.

И **поштењог** човека можете поткупити, само морате **поштено** и платити.

Шта је пех?

Идеш жедан пустињом, а имаш воду у колону.

Теорија релативности: једна длака у супи је релативно пуно, а на глави релативно мало..

Инфаркт ма какав да је, од срца је!

Најлакши начин да ти име доспе у новине јесте – да их читаш док прелазиш улицу.

Од свих плодова мора, највише волим кад прасенце падне у море!

Тко умре на јесен за њега нема зиме.

Видео сам Пикасов ауто-портрет. Боже, на шта је тај лично!

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12
13							14					
15						16			17			
18					19			20				
21				22				23			24	
25			26							27		
28		29				30			31			
32					33			34				
35					36			37				
38								39				

Решење из прошлог броја

ВОДОРАВНО: заструг, сонант, алвеоле, именар, осека, нх, Амери, Бета, желе, усек, Ани, сиромаштво, стовариште, Устиколлина, тип, звер, Тиса, Симо, Лифам, ћа, бичар, Аладин, тровање, занати, избирач.

Радојица Јовичић